

اینترنت و مواد مجازی

دکتر سعید رضا عاقلی
(استاد گروه ارتباطات و محاسبات
آمریکای دانشگاه تهران)

ابراهیم محسنی آهویی
(دانشجوی دکتری ارتباطات دانشگاه وین)

www.ketab.ir

- سرشناسه : عاملی، سیدسعیدرضا، ۱۳۴۰ - Ameli, Saeid Reza
- عنوان و نام پدیدآور : اینترنت و سواد مجازی / سعیدرضا عاملی، ابراهیم محسنی آهویی.
- مشخصات نشر : تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۸.
- مشخصات ظاهری : ۳۷۱ ص.
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۲-۲۳۰-۴
- وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
- موضوع : سواد اینترنتی Internet literacy
- موضوع : فضای مجازی -- جنبه‌های اجتماعی
- موضوع : Cyberspace -- Social aspects
- موضوع : واقعیت مجازی در آموزش و پرورش
- موضوع : Virtual reality in education
- موضوع : تکنولوژی آموزشی -- جنبه‌های اجتماعی
- موضوع : Educational technology -- Social aspects
- شناسه افزود : محسنی آهویی، ابراهیم، ۱۳۵۵ -
- شناسه افزوده : پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
- رده بندی کنگره : ۸۷۵ / س۹۶۲ ۱۳۹۷ / TK5
- رده بندی دیویی : ۰۰۲
- شماره کتابشناسی ملی : ۵۰۷۸۸۲

عنوان: اینترنت و سواد مجازی

نویسندگان: دکتر سعیدرضا عاملی - ابراهیم محسنی آهویی

طراح جلد: وحید بهرامی

ویراستار: پروین حاجی‌پور

صفحه‌آرا: حسین آذری

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۱۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۲-۲۳۰-۴

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.
در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
صندوق پستی: ۶۲۷۴ - ۱۴۱۵۵. تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳. دورنگار: ۸۸۸۹۳۰۷۶ Email: nashr@ricac.ac.ir

فهرست مطالب

۱	سخن ناشر
۳	سیاسگزاری
۵	مقدمه

فصل اول: مفه‌م‌شناسی سواد مجازی

۱۷	مقدمه
۲۳	تحلیل تعاریف مرتبط با سواد مجازی
۳۰	طبقه‌بندی‌های موجود
۳۳	سطح عمومی سواد مجازی
۳۸	سطح اختصاصی سواد مجازی
۴۴	به‌سوی تعریف جامع سواد مجازی

فصل دوم: فراتحلیل گفتمان‌های غالب مطالعاتی در رویکرد به سواد مجازی با تأکید بر ایران

۴۹	مقدمه
۵۴	گفتمان‌شناسی سواد مجازی: فراتحلیل گفتمانی سواد مجازی
۵۸	گفتمان‌شناسی کتابنامه‌ای سواد مجازی
۶۲	گفتمان سواد رایانه‌ای: خاستگاه سواد مجازی
۶۵	گفتمان سواد فاوا: رویکرد نگرشی، دانشی و مهارتی به سواد
۷۴	گفتمان سواد اطلاعاتی: رویکرد فراگیر به سواد مجازی
۱۰۱	گفتمان سواد دیجیتال: تفکر انتقادی و انگیزش
۱۰۳	گفتمان سواد اینترنتی: نسل جدید رویکرد به سواد
۱۰۴	جمع‌بندی

فصل سوم: الگوشناسی سواد مجازی: الگوی سواد مجازی با رویکرد دوفضایی

الگوشناسی سواد مجازی: الگوها، چارچوب‌ها و استانداردهای سواد در فضای مجازی.....	۱۱۲
الگوی استانداردهای انجمن بین‌المللی فناوری آموزشی (آی.اس.تی.ای).....	۱۱۵
الگوی استانداردهای سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات آی.تی.اس.....	۱۲۷
جمع‌بندی الگوشناسی سواد مجازی: الگوهای بومی - نیازهای آتی.....	۱۸۱

فصل چهارم: رویکردهای نظری به سواد مجازی

مقدمه.....	۱۸۵
رویکرد مسئولیت مدنی به سواد مجازی.....	۱۸۸
رویکرد کارکردگرا به سواد مجازی.....	۱۹۵
رویکرد شناختی به سواد مجازی.....	۲۰۰
جمع‌بندی: به سواد مجازی دوفضایی از سواد مجازی به عنوان سواد جامع.....	۲۰۴

فصل پنجم: نظریات آموزش و یادگیری سواد مجازی

مقدمه.....	۲۰۷
آموزش و یادگیری سواد مجازی در نظام آموزش رسمی و غیررسمی.....	۲۰۸
رویکردهای نظری یادگیری و آموزش سواد مجازی.....	۲۱۰
نتیجه‌گیری: سواد جامع یا سواد دوفضایی.....	۲۲۵

فصل ششم: سواد مجازی و اشتغال

مقدمه.....	۲۳۱
دوفضایی شدن جهان کاری: کار مجازی.....	۲۳۳
پیش‌رانه‌های عمده حوزه کار و اشتغال.....	۲۳۶
روندهای چندسطحی نگرانه کار و اشتغال.....	۲۴۳
روندهای کار و اشتغال در سطح نیروی کار.....	۲۴۳
روندهای کار و اشتغال در سطح فرایند انجام کار.....	۲۴۷
روندهای کار و اشتغال در سطح ساختار محیط کار.....	۲۴۹
روندهای کار و اشتغال در سطح روابط کاری.....	۲۵۲
فرصت‌های تغییرات جمعیتی و فناورانه برای حوزه کار و اشتغال.....	۲۵۳
شکل‌های جدید کارآفرینی.....	۲۵۶
چالش‌های تغییرات جمعیتی و فناورانه برای حوزه کار و اشتغال.....	۲۵۷
سواد مجازی و سواد الگوریتمی و کار دوفضایی.....	۲۶۲
شکاف سواد مجازی در محیط کار.....	۲۶۴
شکاف دانشی نیروی کار.....	۲۶۶
شکاف مهارتی نیروی کار.....	۲۶۹
شکاف توانایی حقوقی نیروی کار.....	۲۷۵
ناتوانی تحلیلی - انتقادی نیروی کار.....	۲۷۷

۲۸۲		مروری بر برخی سیاست‌های بین‌المللی مرتبط با سواد مجازی
۲۸۷		جمع‌بندی

نتیجه‌گیری: سواد دوفضایی به‌مثابه الگوی جامع سواد مجازی

۲۹۲		سواد مجازی با رویکرد دوفضایی شدن
۲۹۳		مؤلفه‌های عمومی سواد مجازی
۲۹۵		مؤلفه‌های اختصاصی سواد مجازی
۲۹۶		مؤلفه‌های حرفه‌ای (تخصصی) سواد مجازی
۲۹۸		سواد مجازی به‌عنوان ابزار ارزیابی
۳۰۲		سواد اختصاصی
۳۰۵		سواد مجازی تخصصی (حرفه‌ای)
۳۱۱		واژه‌نامه
۳۲۳		فهرست منابع

پژوهشگاه فرهنگ، هنر ارتباط با هدف رفع نیازهای پژوهشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نزدیک به دو دهه است که با رویکرد مسئله‌محوری به دنبال شناخت مشکلات حوزه فرهنگ و هنر، شناسایی قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها و ارائه راهبردها و راهکارهای مناسب برای حل مشکلات موجود و توسعه قابلیت‌ها در مسیر تعالی فرهنگی کشور است.

این پژوهشگاه، با سه پژوهشکده فرهنگ، پژوهشکده هنر و پژوهشکده ارتباطات در تعامل و همکاری با صاحب‌نظران و اندیشمندان حوزه فرهنگ، هنر، ضمن اجرا و نظارت بر طرح‌های پژوهشی مورد نیاز، اقدام به برگزاری نشست‌ها، نمایش‌های علمی، جلسات نقد و گفتگو و نیز جشنواره پژوهش فرهنگی سال می‌نماید.

علاوه بر این، دفتر طرح‌های ملی پژوهشگاه نیز، به‌عنوان مرجع انجام مطالعات فرهنگی و اجتماعی در سطح ملی، ضمن اجرای نظرسنجی‌های مورد نیاز، به اجرای پیمایش‌های ملی نظیر پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان؛ مصرف کالاهای فرهنگی؛ سواد رسانه‌ای؛ وضعیت فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی جامعه ایران و سنجش سرمایه اجتماعی کشور اقدام می‌نماید.

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، تلاش دارد تا مجموعه دستاوردهای پژوهشی خود را با هدف تحقق عدالت فرهنگی و دسترسی همه پژوهشگران و سیاست‌گذاران فرهنگی کشور، منتشر نماید. از این‌رو انتشارات پژوهشگاه طی مدت فعالیت خود تاکنون، آثار پژوهشی

متعدد و متنوعی را در قالب «کتاب»، «گزارش پژوهش»، «گزارش نظرسنجی» و «گزارش راهبردی» منتشر کرده است. پژوهشگاه همچنین، انتشار فصلنامه علمی پژوهشی «مطالعات فرهنگ ارتباطات» و نیز چاپ آثار برگزیده جشنواره فرهنگی سال را در کارنامه خود دارد. پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ضمن استقبال، تعامل، همکاری و همفکری با استادان، نخبگان و پژوهشگران حوزه فرهنگ، هنر و رسانه، امیدوار است با انتشار دستاوردهای پژوهشی خود بتواند به «مرجع پژوهش» در حوزه فرهنگ و هنر ایران و نیز پایگاه برای اندیشمندان و دلسوزان این عرصه تبدیل شود.

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

www.ketab.ir